

В.В. Мойсіюк,

доцент кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

А.О. Зарицький,

доцент кафедри історії, теорії мистецтв та виконавства
Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

ФУНКЦІОНАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОГО ХОРОВОГО КОЛЕКТИВУ В СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ

На сучасному етапі розвитку суспільства, в умовах модернізації системи вищої освіти України, особливого значення набуває підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців. Зміни освітніх стандартів спонукають заклади вищої освіти до застосування прогресивних підходів щодо професійної підготовки педагогів, зокрема у галузі мистецької освіти.

Пріоритетним завданням закладів мистецької освіти є підготовка фахівців, здатних компетентно здійснювати професійну діяльність, ефективно реалізовувати творчо-особистісний потенціал у педагогічній діяльності. У зв'язку з цим суттєво підвищуються вимоги до методичної підготовки фахівців, педагогічне середовище спрямовується на формування у майбутніх педагогів-музикантів як професійних, так і загальнокультурних компетенцій, здатності до успішної самореалізації, професійного самовдосконалення [1].

Головною складовою у процесі становлення майбутнього музиканта-педагога є вокально-хорова підготовка, де відбувається втілення особистісного та професійного потенціалу, формування засад подальшого професійного зростання, активізація творчого та життєвого досвіду. Саме тому, особливої актуальності набувають питання ефективного функціонування навчальних хорових колективів, орієнтуючи майбутніх фахівців на оволодіння компетентностями, необхідними для продуктивного здійснення художньо-творчої, музично-естетичної та педагогічної діяльності.

Питання професійної підготовки педагога-музиканта досліджували Л. Арчажникової, О. Олексюк, Г. Падалки, О. Рудницької, О. Олексюк та ін., методичні аспекти вокально-хорової підготовки студентів у наукових працях А. Болгарського, О. Козій, С. Сверлюк, С. Смирнової та ін. Водночас, потребують конкретизації функціональні характеристики навчального хорового колективу.

Навчальний хоровий колектив у закладах вищої освіти є по суті творчою лабораторією, в якій студенти мають змогу вивчати специфіку

хорового виконавства, розвивати творчі здібності, засвоювати фахові знання та уміння, необхідні для педагогічної та виконавської вокально-хорової діяльності, набувати досвіду практичної роботи з хором.

Головною метою навчальної дисципліни "Хоровий клас" є опанування навичок вокально-хорового виконавства у процесі спільного виконання хорових творів. Окрім того, даний курс сприяє розвитку хорового мислення, аналітичних здібностей студентів, їх соціально-комунікативних компетенцій, розширенню професійного музичного кругозору, стимулюванню практичного інтересу до майбутньої професійної діяльності. На думку О. Козій, формування професійних навичок студентів, в процесі вивчення хорових дисциплін охоплює:

- розвиток художньо-образного мислення;
- інтерес та готовність до публічного виконання хорових творів з творчим колективом;
- здійснення вокально-хорової діяльності в комплексі теоретичних і практичних знань, умінь та навичок;
- систематизовані знання з методики розучування музичних творів з хоровим колективом;
- досконалі знання різнопланового вокально-хорового репертуару;
- універсальне володіння диригентсько-хоровою технікою;
- уміння розкривати образно-емоційний зміст твору;
- чуття музичної фактури та вміння цілісно відчувати драматургію твору;
- уміння та потяг до самостійної роботи над вокально-хоровим твором, тощо [2, с. 128].

Вокально-хорова підготовка передбачає усвідомлення студентами ролі співу в системі життєдіяльності, загальнокультурного і музичного розвитку особистості, а також вироблення умінь застосовувати методи та організаційні форми, адекватні завдання вокально-хорового навчання [3, с. 69].

До основних функцій навчального хорового колективу відносимо:

- організаторську, що спрямовується на об'єднання учасників хорового колективу з метою спільної навчальної та художньо-виконавської діяльності;
- пізнавально-освітню, що забезпечує ознайомлення учасників колективу з надбаннями вітчизняної та світової музичної спадщини, стає передумовою їхньої активної соціальної діяльності, професійного зростання;
- навчальну, що спрямовується на формування у студентів системи фахових знань, умінь та навичок безпосередньо в процесі хорового виконавства;

➤ виховну, що сприяє формуванню у студентів загальної та сценічної культури, толерантності, естетичного смаку та ціннісних орієнтацій у сфері музичного мистецтва;

➤ розвиваючу, що стимулює створення в хоровому колективі оптимальних умов для розумового, духовного й естетичного розвитку учасників, розвитку природних вокальних здібностей та вокально-хорових умінь;

➤ стимулюючу, що направлена на формування морально-ціннісних стимулів діяльності хористів, регуляцію поведінки членів колективу, що впливає на розвиток певних особистісних і професійних якостей студентів (цілеспрямованості, наполегливості в опануванні вокально-виконавськими вміннями, творчої активності, артистизму);

➤ творчо-комунікативну, що сприяє формуванню навичок творчого спілкування в хоровому колективі засобами вербальної та невербальної комунікації (манера спілкування хористів між собою та з керівником-диригентом, оперування музичною термінологією, опанування системи спеціальних жестів та міміки).

Таким чином, ефективність роботи навчального хорового колективу залежить від добре злагодженої організаційно-функціональної структури навчального хорового колективу та його виконавського складу, а саме: диригента-керівника (музиканта-професіонала, від якого в значній мірі залежить продуктивність вокально-хорової діяльності студентів), концертмейстера хору та окремих виконавців.

Отже, дослідження мистецтвознавчих та науково-педагогічних основ хорового виконавства дало нам змогу визначити сутність та функціональні характеристики навчального хорового колективу в системі професійної підготовки майбутнього педагога-музиканта. Перспективу подальших наукових розвідок складає розробка ефективної методики стимулювання вокально-хорової підготовки студентів.

Список використаних джерел

1. Ванійленко Т. В. Основи професійного самовдосконалення педагога: методичні рекомендації. К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2005. С. 4–32.
2. Козій О. М. Методика формування образно-інтонаційних навичок студентів педагогічних коледжів у процесі вивчення диригентсько-хорових дисциплін: монографія. Умань, 2016. 160 с.
3. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва : теорія і методика викладання мистецьких дисциплін. К., Освіта України, 2008. 274 с.